

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 306

van **PETER WOUTERS**

datum: 11 februari 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Paardensport - Veiligheid

Hoewel paardensport vaak als een risicovolle activiteit beschouwd wordt, is dit zeker niet dé sport waarbij de meeste ongevallen gebeuren. Bij squash, hockey, rugby, motorsporten en volleybal bijvoorbeeld, gebeuren vaker ongevallen en komen meer letsels voor. De kans op ernstige verwondingen is daarentegen wel groter bij paardensporten.

Uit een studie van de Universiteit van Antwerpen bleek dat in 2013 – 2014 60,9% van de 216 ondervraagde uitbaters van pensionstallen of maneges aangaf dat er tijdens diezelfde jaren één of meerdere ongevallen voorvielen op hun terreinen. Op maneges en pensionstallen komen blijkbaar meer valincidenten dan contactincidenten (tijdens de omgang met een paard) voor. Klanten wijzen als oorzaak van de ongevallen vooral met de vinger naar het schrikken van het paard (35%) en de ruiter die controle verliest (34%). Bedrijven zien vooral onveilig of onwetend gedrag van hun klanten als de grootste aanleiding voor ongevallen.

Een ongeval kan iedereen overkomen. Externe factoren spelen vaak een belangrijke rol, zoals bijvoorbeeld een paard dat opschrikt door een vreemd geluid of voorwerp. Wie bij een val geen ruitershelm draagt, heeft een hogere kans om een ernstig hoofdletsel op te lopen. De gevolgen daarvan kunnen aanzienlijk zijn zoals een whiplash, hersenschudding, open wonden of zelfs verlamming. Hoewel de verwondingen van de ruiters meestal kneuzingen of oppervlakkige letsels betreffen, blijken de gevolgen van een ongeval vaak toch ernstig. 23,1% van de ongevallen had volgens de 760 ondervraagde klanten een breuk tot gevolg en 21,8% gaf aanleiding tot een hoofdletsel. Bij 56% van de ongevallen bleek verdere verzorging door een arts/spoeddienst vereist en bij 48% was er sprake van school/werkverlet.

In clubs is het vaak verplicht om een ruitershelm te dragen tijdens het paardrijden. Maar de Vlaamse Liga Paardensport hoort vaak dat clubverantwoordelijken ruiters met een eigen paard niet kunnen verplichten om een ruitershelm te dragen.

Op de website Gezond Sporten van de Vlaamse Overheid (<https://cjsm.be/gezondsporten/themas/sportletsels-eerste-hulp-en-preventie/sportdisciplines>) staat de ruitersport echter ook niet opgenomen in de lijst van sportdisciplines. Terwijl bij andere sportdisciplines een lijst staat met de meest voorkomende letsels en wat te doen als eerste hulp.

1. Sport Vlaanderen registreert jaarlijks het aantal ongevallendossiers die door de verzekeringsmaatschappijen van de gesubsidieerde Vlaamse sportfederaties werden geopend.

Kan de minister de statistieken bezorgen van de paardensportfederaties van 2013 tot en met 2015? Welke conclusies trekt de minister hieruit?

2. Is er een reden waarom paardensport niet opgenomen staat in de lijst van Gezond Sporten? Zo ja, waarom? Zo neen, overweegt de minister om de paardensport wel in de lijst op te nemen?
3. In hoeverre is de minister van oordeel dat er nog nood is aan bijkomende promotie en sensibilisering inzake veiligheid en gezond sporten in de paardensport? Welke initiatieven kan de minister daartoe nemen in samenwerking met relevante actoren (bijvoorbeeld Vlaamse Liga Paardensport, ...) ?

ANTWOORD

op vraag nr. 306 van 11 februari 2016

van **PETER WOUTERS****1. Vlaamse Liga Paardensport (vzw):**

Hieronder vindt u een overzicht van het aantal ongevalaangiftes bij de Vlaamse Liga Paardensport vzw (VLP) voor de jaren 2013, 2014 en 2015.

Ongevallendossiers die door de verzekeringsmaatschappij(en) van VLP werden gestart	Aantal 2013	Aantal 2014	Aantal 2015
Lichamelijke ongevallen	795	1006	938
Burgerlijke aansprakelijkheid	33	31	22
Totaal:	828	1037	960

Er werden 938 dossiers over ongevallen met lichamelijke schade verwerkt in 2015. Hiernaast werden 22 aangiftes van burgerlijke aansprakelijkheid gemeld in 2015. Als we weten dat er in 2015 37.390 leden aangesloten waren bij VLP, dan kunnen we spreken van een ongevallenpercentage van 2,57%. Dit is een daling van het aantal ongevallen ten opzichte van 2014 (2,78%) met 0,21%. Het ongevallenpercentage in 2013 bedroeg 2,52%.

Overzicht waar/tijdens welke activiteit de ongevallen hebben plaats gevonden voor de jaren 2013 -2014:

Activiteit	2013	2014
Clubles	430	588
Wedstrijden	129	122
Wandeling	56	76
Afzadelen/opzadelen	46	33
Begeleiden van een paard	24	27
Opstijgen/Afstijgen	33	7
Andere	110	184
Totaal:	828	1037

Overzicht waar/tijdens welke activiteit de ongevallen hebben plaats gevonden voor het jaar 2015:

Soort activiteit	Lichamelijke ongevallen	Ongevallen burgerlijke aansprakelijkheid
VLP-clubactiviteit	608	6
Wedstrijden	116	5
Individuele activiteit	214	11
Totaal	938	22

Van de ongevallen met lichamelijke schade vond 65% plaats tijdens een clubactiviteit, dit is een stijging in vergelijking met 2014 met 8%. 12% van de lichamelijke ongevallen gebeurde tijdens een VLP-wedstrijd. Dit is niet veranderd in vergelijking met 2014. De overige 23% van de lichamelijke ongevallen gebeurden tijdens andere activiteiten (bv. in de privé sfeer).

We merken dat het grootste deel van de geregistreerde ongevallen dus plaats vindt in de VLP-clubs tijdens clubactiviteiten. De Vlaamse Liga Paardensport zal bijgevolg blijvend moeten inzetten op acties rond veiligheid in de sportclub. In het verleden hebben ze reeds enkele campagnes gevoerd, zoals "het jaar van de veiligheid", "Hou afstand!" en "Zet 'm op!".

Landelijke Rijverenigingen vzw (LRV):

Hieronder vindt u een overzicht van het aantal ongevalaangiftes bij de Landelijke Rijverenigingen vzw (LRV) voor de jaren 2013, 2014 en 2015:

Ongvallendossiers die door verzekeringsmaatschappij(en) van LRV werden gestart	Aantal 2013	Aantal 2014	Aantal 2015
Totaal	215	218	205

Er werden 215 ongevallendossiers verwerkt in 2013. Als we weten dat er in 2013 11.376 leden aangesloten waren bij LRV, dan kunnen we spreken van een ongevallenpercentage van 1,89%. Het ongevallenpercentage in 2014 bedroeg 1,93% en blijft dus vrijwel constant.

Net zoals de Vlaamse Liga Paardensport, zet ook Landelijke Rijverenigingen sterk in op de veiligheid met onder andere acties in het jeugdsportproject VIKI, het veiligheidsproject eventing en de continue aandacht voor veiligheid in haar opleidingen en algemeen beleid.

- De informatie over letselpreventie op www.gezondsporten.be is het resultaat van een projectsubsidie die werd toegekend aan Rode Kruis Vlaanderen voor het ontwikkelen van wetenschappelijke richtlijnen voor de eerste hulp en preventie van sportletsels. Rekening houdend met het projectvoorstel en het beschikbare budget werden 15 sporten geselecteerd waarvan voor de meest voorkomende letsels preventiemaatregelen en eerste hulprichtlijnen werden uitgewerkt. De 15 sporten zijn gekozen op basis van populariteit van de sport in Vlaanderen, medische kosten en letselrisico. De lijst heeft dus niet de bedoeling om informatie over alle sporten te geven of om de meest risicovolle sporten aan te duiden.
- Na contact met de betrokken federaties blijkt dat veiligheid een rode draad is die overall terug komt in alle aspecten van hun werking. Bij opleidingen, stages, sportkampen, wedstrijden, en dergelijke wordt veel aandacht geschonken aan de veiligheid. Bij eigen activiteiten en wedstrijden is het dragen van een helm steeds verplicht, topruiters die op foto's poseren zonder helm worden hierop aangesproken en zo verder.

Voor gezond, en ethisch sporten, beschikken we over een kaderdecreet (decreet van 20 december 2013 inzake gezond en ethisch sporten). Het decreet verplicht sportorganisaties om het gezond sporten te bevorderen en doet een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid hierin. Zo lanceerde de Vlaamse Liga Paardensport in 2013 de campagne "Zet 'm op!" om het dragen van een ruiterhelm te promoten. De ruiterhelm was ook een thema in het Jaar van de Veiligheid in 2011 van de VLP. De informatie hierover is nog steeds online te raadplegen op www.veiligpaardrijden.be. Clubs die willen inschrijven in het jeugdsportproject van VLP moeten het verplicht dragen van een ruiterhelm opnemen in hun huishoudelijk reglement. Om de decretale opdracht voor de sportfederaties verder concreet te maken, is er een checklist gezond sporten opgesteld. Die bestaat uit een stappenplan dat de sportfederaties ondersteunt bij het ontwikkelen van een sportspecifiek gezondsportenbeleid. Op dit moment werken de sportfederaties de tweede stap van het stappenplan uit, namelijk het registreren en analyseren van de sportspecifieke risico's. Op basis van de analyse van de sportspecifieke risico's kunnen de sportfederaties hun preventiebeleid verder vorm geven. Ik heb de Vlaamse Vereniging voor Sportgeneeskunde als organisatie voor beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling op het gebied van gezond sporten erkend en gesubsidieerd om de sportfederaties te helpen met dit stappenplan. De twee erkende sportfederaties, Vlaamse Liga Paardensport en Landelijke Rijvereniging, zijn betrokken en werken mee aan dit initiatief.

Naast de initiatieven van de overheid en de sportorganisaties blijft de sporter zelf ook nog steeds verantwoordelijk om zijn sport op een gezonde en veilige manier te beoefenen. Dit was trouwens het thema van de sensibiliseringscampagne "Ik sport slim" met de slogan: "Je lichaam is je beste materiaal. Draag er zorg voor!".